

Sygn. akt: I C 101/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Maria Matyja
Protokolant:	sekr. sądowy Joanna Kotowska

po rozpoznaniu w dniu 21 października 2013 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **W. S.**

przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi (...) w K.

o zapłatę

I. oddała powództwo,

II. zasądza od powoda W. S. na rzecz (...) Skarbu Państwa kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Powód W. S. wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa – Zakładu (...) w K. kwoty 96.000,-zł.

W uzasadnieniu pozwu podał, że w latach od listopada 2004, 2006 i od 31 listopada 2012r. odbywał karę pozbawienia wolności w Zakładzie (...) w K.. Karę tę odbywał w warunkach przeludnienia w celach, które ponadto były źle wyposażone, bez murowanych kącików sanitarnych, a tylko wydzielonych parawanem z blachy i bez ciepłej wody w tych kącikach. Kąciki te były ponadto wilgotne i zagrzybione. W celach na podłodze jest powyrywane gumoleum, a ściany brudne niemalowane od wielu lat. Nieszczelne są też okna w celach, w niektórych brakuje zamknięć. Wyposażenie cel jest stare, zniszczone i nie pełne (brakuje np. szafek). Szczególnie zniszczone są materace.

Posiłki są niesmaczne. Zupy wodniste, a drugie dania albo niedogotowane albo rozgotowane bez odpowiedniego przyprawienia i smaku.

Dochodzona pozwem kwota ma stanowić zadośćuczynienie za doznane przez powoda cierpienia, przy czym część tej kwoty powód zamierza przekazać na Dom Dziecka w E..

Pozwany Skarb Państwa – Zakład (...) w K. reprezentowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz Prokuratorii należnych kosztów procesu.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew podniósł, iż powód podał że Zakładzie (...) w K.powód przebywał w listopadzie 2004r. w 2006r. oraz od 30 listopada 2012r.

W tych okolicznościach Prokuratoria na podstawie art. 442¹ § 1 k.c. lub art. 442 k.c. w związku z art. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o zmianie k.c. (Dz. U. nr 80 poz.538) podniosła zarzut przedawnienia co do roszczeń przypadający 3 lata przed dniem wniesienia niniejszego powództwa. Biorąc pod uwagę, że niniejszy pozew został złożony w administracji Zakładu (...) w dniu 21grudnia 2012r. to przedawnieniu uległy roszczenia za okres do dnia 20 grudnia 2009r.

Niezależnie od podniesionego zarzutu przedawnienia pozwany zaprzeczył aby po dniu 5 grudnia 2009r.tj. po uchyleniu art. 248 k. k. w. powód przebywał w przeludnionej celi. Obowiązujące od 6 grudnia 2009r. przepisy art. 110 § 2a i nast. k. k. w. wprowadzają rygorystyczne dla administracji jednostek penitencjarnych zasady umieszczania skazanych w celach poniżej 3 m², a powyżej 2 m² na osobę w celi. Wymogiem umieszczenia w celi poniżej w/w parametrów jest wydanie indywidualnej decyzji na podstawie której można osadzić danego skazanego na okres maksymalnie 14 dni w celi przeludnionej. Okres ten może być przedłużony do 28 dni za zgodą sędziego penitencjarnego. Powód wnosząc niniejsze powództwo nie wykazał, aby w stosunku do niego taka decyzja została wydana.

Wskazał też, dane statystyczne Służby Więziennej przeczą twierdzeniu powoda o przeludnieniu polskich zakładów karnych. Z publikowanych komunikatów przez Centralny Zarząd Służby Więziennej wynika, że 2010r. poziomapełnienia zakładów karnych wynosił 97,4%.

Na podstawie obowiązujących przepisów, a szczególności definicji powierzchni lokalu mieszkalnego sformułowanej a art. 2 ust 1 pkt 7 ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o ochronie lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i zmianie Kodeksu Cywilnego oraz art. 16 ust 4 ustawy z dnia 28 lipca 1983r. o podatku od spadków i darowizn według których powierzchnię lokalu mierzy się z uwzględnieniem takich pomieszczeń jak łazienka oraz innych pomieszczeń służącym mieszkalnemu i gospodarczym potrzebom lokatora, bez względu na ich przeznaczenie i sposób używania, zdaniem pozwanego brak jest podstaw, aby nie zaliczać do powierzchni użytkowej pomieszczenia (celi mieszkalnej powierzchni zajmowanej przez kącik sanitarny oraz sprzęt kwaterunkowy taki jak łóżka, krzesła stały itp.

W celu zgodnego z prawem wykonywania kary pozbawienia wolności, a w szczególności przestrzeganiem praw osadzonych w zakresie warunków socjalno- bytowych sprawowany jest nadzór przez Sąd penitencjarny w trybie przepisów k. k. w. W tej sytuacji Sąd cywilny nie może badać legalności czy prawidłowości wykonywania kary pozbawienia wolności bo takie uprawnienia przysługują wyłącznie sądowi penitencjarnemu.

Odnosząc się do warunków socjalno- bytowych w jednostce penitencjarnej pozwany podniósł, że odpowiadają one obowiązującym przepisom prawa. Cele są wyposażone w odpowiednią ilość sprzętu kwaterunkowego, a kąciki sanitarne są prawidłowo obudowane i zapewniają intymność załatwiania potrzeb fizjologicznych. Również wentylacja i wyposażenie cel ich oświetlenie i ogrzewanie są zgodne z właściwymi przepisami prawa.

W celach zapewniony jest nieprzerwany dostęp do bieżącej zimnej wody, a skazani mają możliwość posiadania własnych urządzeń do jej podgrzewania. Zgodnie z § 30 ust 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003r. w sprawie regulaminu porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności skazany ma prawo do ciepłej kąpieli co najmniej raz w tygodniu, chyba że jest zatrudniony przy pracach brudzących lub z inne są wskazania lekarza w przypadku choroby skazanego.

Wskazał też, że osadzonym organizowane są zajęcia kulturalno – oświatowe i sportowe.

Pozwany zarzucił również bezzasadność żądania powoda podnosząc, iż nie udowodnił on zaistnienia u niego szkody bądź krzywdy oraz normalnego związku przyczynowego pomiędzy wywodzoną szkodą lub krzywdą a zachowaniem Skarbu Państwa a także naruszenie dóbr osobistych. Zdaniem pozwanego okoliczności wskazane w pozwie przez powoda nie pozwalają na stwierdzenie, że odbywanie przez niego kary pozbawienia wolności miało miejsce w

warunkach naruszających prawa człowieka, a w szczególności jego godność i zasady humanitarnego traktowania. Działaniom organów postępowania wykonawczego podejmowanym w stosunku do powoda nie towarzyszył zamiar jego poniżenia i upokorzenia.

Dodatkowo pozwany podniósł, że zasądzenie na rzecz powoda jakiegokolwiek zadośćuczynienia czy odszkodowania za warunki socjalno – bytowe byłoby sprzeczne z art. 5 k.c. Powód popełniając przestępstwa naruszał zasady współżycia społecznego, nie może zatem domagać się ochrony prawnej i szacunku dla swoich dóbr osobistych, nie dbając o zachowanie tych względem innych osób. Byłoby to zdaniem pozwanego także sprzeczne z zasadami współżycia społecznego z uwagi na realia społeczno- gospodarcze panujące w Polsce, a w szczególności fakt, sytuacja wielu rodzin zajmujących mieszkania komunalne czy socjalne jest gorsza tak pod względem metrażu, stanu technicznego budynków czy dostępu do mediów.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

Z informacji o pobytach i orzeczeniach wynika, że powód jest recydywistą penitencjarnym. Na podstawie prawomocnych wyroków skazujących w różnych jednostkach penitencjarnych na terenie kraju z krótkim przerwami przebywał od 8 stycznia 2002r.

W pozwanym Zakładzie (...) w K.powód przebywał w okresie od 23 listopada 2004r. do 18 stycznia 2006r., kolejny pobyt w tym Zakładzie to 18 stycznia 2007r. do 17 lipca 2007r. i ostatni od 30 października 2012 do 26 marca 2013r.

(informacja o pobytach k 85- 88)

W teczce osobopoznawczej aktach osobowych część (...) nie ma dokumentów, z których wynikałoby iż powód uskarżał się na warunki socjalno bytowe w celach mieszkalnych pozwanej jednostki. Przebywając na terenie tej jednostki zgłosił chęć dalszej nauki i podjęcie terapii odwykowej od środków odurzających i substancji psychotropowych.

(teczka osobopoznawcza załącznik do sprawy)

Z zeznań świadków K. B. i G. C. (1) wynika, że latach 2012-2013r. przebywał z powodem w jednej celi ośmioosobowej Nie wie jaka cela ta miała powierzchnię, ale w jego ocenie była przeludniona, bo jak wszyscy wstali z łóżek to nie było gdzie się ruszyć. Kącik sanitarny była zabudowany z przesuwanymi drzwiami. Był w nim sedes i zlew z zimną wodą. Nie miał on odpowiedniej wentylacji, bo smród szedł na celę. Przewody wentylacyjne zatkane co było zgłaszane, ale nie było żadnej reakcji. Szafki nie miał drzwiczek, łóżka i materace były obskurne. Łóżka nie były pomalowane schodziła z nich farba, a materace nie miały odpowiedniego wypełnienia. Każdy z osadzonych posiadał własne łóżko, taboret i miejsce przy stole. Posiłki były regularne, czasem obiady były zimne. W celi było jedno duże okno do otwarcia którego trzeba było mieć kłamkę, którą osadzeni pożyczali z celi sąsiedniej. W celi były dwa czajniki do podgrzewania wody.

Świadkowie nie mieli wiedzy czy powód uskarżał się na warunki osadzenia.

(zeznania świadka K. B. k 122 i odwrót i G. C. (1) k 122 odwrót odwrót)

Podobne w treści są zeznania powoda przesłuchanego w charakterze strony, który potwierdził okresy swojego osadzenia w pozwanej jednostce oraz fakt odbywania kary pozbawienia wolności po raz trzeci. Przyznał, że przebywał w różnych celach. W czasie wcześniejszych osadzeń w celi sześciuosobowej, przy ostatnim osadzeniu w celi ośmioosobowej. Nie był w stanie podać powierzchni cel. W każdej z cel były kąpiki sanitarne. W celi sześciuosobowej obudowane parawanem, a w ośmioosobowej murowane. Znajdowały się w nich tylko muszle klozetowe. Nie było kranu i umywalki. Łóżka w celach są piętrowe, metalowe. Materace bardzo zużyte. Oświetlenie celi jest sufitowe. Posiłki są trzy razy dziennie. W trakcie pobytu w pozwanej jednostce nie korzystał z zajęć kulturalno – oświatowych lub sportowych.

Twierdzi, że składa ustne skargi na działalność administracji, przeważnie do dyrektora, których efektem były obiecywania.

(zeznania powoda k 144)

Sąd Okręgowy zważył:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd poczynił ustalenia w zakresie stanu faktycznego przede wszystkim w oparciu o znajdującą się w aktach sprawy dokumentację, w szczególności na podstawie informacji o pobytach powoda w jednostkach penitencjarnych i zapadłych orzeczeniach skazujących oraz w oparciu o teczkę osobopoznawczą, akta osobowe część (...). Wiarygodność wskazanych dokumentów nie została przez strony zakwestionowana, i nie budziły one żadnych zastrzeżeń Sądu.

Na wstępie zaznaczyć należy, iż podstawą dochodzonego przez powoda roszczenia jest art. 417 k.c. (w zw. z art. 23 k.c. i 24 k.c. oraz art. 445 k.c. i 448 k.c.), określający przesłanki odpowiedzialności deliktowej Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej. Warunkami koniecznymi statuującymi odpowiedzialność Skarbu Państwa są: fakt wystąpienia szkody, wyrządzenie tejże szkody przez działanie organu władzy publicznej oraz bezprawność działania.

Pierwszą z przesłanek jest szkoda w rozumieniu art. 361 § 2 k.c., obejmująca straty oraz utracone korzyści, które poszkodowany mógł osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Poszkodowany może także żądać zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę w przypadkach wskazanych w ustawie. Z kolei przesłanka „niezgodności z prawem” ściśle odnosi się do naruszenia zakazów i nakazów wynikających z przepisów prawa, z wyłączeniem norm moralnych, obyczajowych, zasad współżycia społecznego, czy też odwołań do szerokiego cywilistycznego pojęcia bezprawności. Nadto, pomiędzy wyżej wymienionym zachowaniem funkcjonariuszy publicznych a szkodą lub krzywdą musi zachodzić związek przyczynowy, co oznacza, iż obowiązek naprawienia szkody obejmuje normalne następstwa zdarzenia, które szkodę wywołało.

Podkreślenia wymaga, iż ciężar wykazania powstania szkody lub krzywdy oraz jej związku przyczynowo – skutkowego z zachowaniem funkcjonariuszy publicznych spoczywa na poszkodowanym. Pozwany Skarb Państwa – aby uchronić się od odpowiedzialności - musi natomiast wykazać, że jego działania były zgodne z prawem.

Zgłoszone roszczenia powód wywodzić może również z regulacji art. 24 § 1 k.c., zgodnie z którym ten czyje dobro prawne zostało zagrożone cudzym działaniem, m.in. może żądać zadośćuczynienia pieniężnego na zasadach określonych w kodeksie cywilnym. Z kolei art. 448 k.c. stanowi, iż w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro prawne zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Kodeks cywilny nie zawiera definicji dóbr osobistych, lecz ogranicza się do stwierdzenia, że dobrami osobistymi człowieka są w szczególności: zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska (art. 23). Uogólniając należy zatem przyjąć, że dobra osobiste - to pewne wartości niematerialne łączące się ściśle z jednostką ludzką. Jedną z najważniejszych wartości właściwych każdemu człowiekowi jest godność. Stosownie do treści art. 30 Konstytucji RP przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych. Dodać należy, iż obowiązek ten powinien być realizowany przez władze publiczne przede wszystkim tam, gdzie Państwo działa w ramach imperium, realizując swoje zadania represyjne, których wykonanie nie może prowadzić do większego ograniczenia praw człowieka i jego godności, niż to wynika z zadań ochronnych i celu zastosowanego środka (Sąd Najwyższy w tezie II wyroku z dnia 2 października 2007 roku, II CSK 269/07, publik. M. Prawn. 2007/21/1172).

Różnorodność występowania w życiu społecznym dóbr osobistych podlegających ochronie cywilnoprawnej, a także ochronie przewidzianej w innych przepisach polskiego systemu prawnego, przesądza o niemożliwości systematycznego ujęcia przesłanek ogólnych, których występowanie mogłoby przesądzić o tym, czy konkretne zdarzenie stanowi naruszenie któregoś z nich. Ocena musi być, i jest w praktyce orzeczniczej, dokonywana na tle konkretnego stanu faktycznego. Sąd w świetle konkretnej sprawy - stosując kryteria obiektywne – ocenia czy doszło

do naruszenia dobra osobistego (dóbr osobistych) i czy zachodzą przesłanki do zastosowania któregoś ze środków ochrony przewidzianych w art. 24 k.c. Dodać należy, iż przy ocenie, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, decydujące znaczenie ma nie tyle subiektywne odczucie osoby żądającej ochrony prawnej, ile to, jaką obiektywną reakcję wywołuje to naruszenie. Tym samym, podmiot dochodzący roszczenia z tytułu ochrony dóbr osobistych powinien wykazać jakie przynależne mu dobro zostało bezprawnie naruszone, w wyniku jakich działań doszło do naruszeń i w jakich okolicznościach. Dla przyjęcia odpowiedzialności sprawcy art. 24 k.c. nie wymaga wykazania jego winy oraz przewiduje domniemanie bezprawności jego działania naruszającego dobro osobiste, co powoduje, że dochodzący ochrony nie musi tej przesłanki udowadniać, natomiast na sprawcy ciąży obowiązek wykazania, iż jego działanie było zgodne z prawem.

Uwzględniając powyższe uwagi, w pierwszej kolejności odnieść należy się do podniesionego przez powoda zarzutu nie zapewnienia właściwych warunków bytowych należnych osobie izolowanej, a w szczególności zakwaterowanie w przeludnionej jednostce penitencjarnej, a nadto nieodpowiednio wyposażonej w sprzęty bez odpowiedniej wentylacji.

Roszczenie powoda dotyczy wszystkich jego pobyków w Zakładzie (...) w K., a mianowicie od 23 listopada 2004r. do 18 stycznia 2006r., kolejny od 18 stycznia 2007r. do 17 lipca 2007r. i ostatniego od 30 października 2012 do 26 marca 2013r.

Odnosząc się do pobyków powoda w pozwanej jednostce w latach 2004 do 2006 i 2007r. to wskazać należy, że obowiązujący w tym czasie 248 k. k. w. zezwalał w szczególnie uzasadnionych wypadkach dyrektorowi zakładu karnego na umieszczenie skazanego, na czas określony, w warunkach, w których powierzchnia w celi na jedną osobę wynosi mniej niż 3 m². O takim umieszczeniu należy bezzwłocznie powiadomić sędziego penitencjarnego. Tryb postępowania w tego typu przypadkach został szczegółowo określony dopiero rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 kwietnia 2006 roku w sprawie trybu postępowania właściwych organów w wypadku, gdy liczba osadzonych w zakładach karnych lub aresztach śledczych przekroczy w skali kraju ogólną pojemność tych zakładów (Dz. U. z 2006 r. Nr 65, poz. 459), które w § 2 ust. 4 wyjątkowo w wypadku wykorzystania miejsc zakwaterowania w dodatkowych celach mieszkalnych, dopuszcza umieszczanie osadzonych, na czas określony, w warunkach, w których powierzchnia w celi na jedną osobę wynosi mniej niż 3 m². Roszczenie powoda dotyczące okresu od 23 listopada 2004r. do 18 stycznia 2006r., kolejny od 18 stycznia 2007r. do 17 lipca 2007r. nie może być uwzględnione, gdyż nawet gdy okresowo przebywał w tym okresie w celi przeludnionej było to zgodne z obowiązującym stanem prawnym. Na marginesie należy podkreślić należy, iż na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy nie ma wpływu wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 maja 2008 r. o sygn. SK 25/07 (Dz. U. Nr 96, poz. 620). W orzeczeniu tym stwierdzono wprawdzie niekonstytucyjność art. 248 k. k. w., jednakże przepis ten traci moc obowiązującą dopiero z upływem 18 miesięcy od dnia ogłoszenia w Dzienniku Ustaw RP. Wyrok Trybunału wywołuje zatem skutki wyłącznie na przyszłość, a zakwestionowane w jego treści normy zachowują moc prawną przez wskazany okres tj. do 5 grudnia 2009r.

Gdyby nawet powód wykazał, w okresie 2004 do 2007r. przebywał w przeludnionych celach, bez dopełnienia przez Dyrektora tej jednostki obowiązku powiadomienia o umieszczeniu skazanego w celi w której powierzchnia na jedną osobę wynosi mniej niż 3 m² to przy ocenie tego roszczenia należało wziąć pod uwagę zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwanego, a dotyczący przedawnienia roszczeń za okres do dnia 20 grudnia 2009r. . Zarzut ten jest zasadny. Zgodnie z aktualnie obowiązującym art.442¹ § 1 k. c. jak też i obowiązującym do 10 sierpnia 2007r. art. 442 k.c. uchylonym przez ustawę z dnia 16 lutego 2007r. o zmianie kodeksu cywilnego (Dz. U. Nr 80 i 538) w związku z art. 2 tej ustawy roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia.

Powód złożył niniejszy pozew w administracji pozwanej jednostki w dniu 21 grudnia 2012r. (data stempla administracji Zakładu (...) k 4), a więc po upływie okresu przedawnienia.

Odnosząc się natomiast do roszczenia powoda dotyczącego jego pobytu w pozwanej jednostce w okresie od 30 października 2012r. do 26 marca 2013r. to wskazać należy że zgodnie z art. 110 k. k. w. powierzchnia celi mieszkalnego

na jedną osobę powinna wynosić nie mniej niż 3 m². Cele powinny przy tym być wyposażone w odpowiedni sprzęt kwaterunkowy zapewniający skazanemu osobne miejsce do spania, spożywania posiłków i odpowiednie warunki higieny.

Podkreślenia wymaga jednak, iż z dniem 6 grudnia 2009r. został uchylony art. 248 k. k. w. uprawniający, w szczególności uzasadnionych wypadkach dyrektora zakładu karnego do umieszczenia osadzonych, na czas określony, w warunkach, w których powierzchnia w celi na jedną osobę wynosi mniej niż 3 m². Obowiązujące od 6 grudnia 2009r. przepisy art. 110 § 2a i następne k. k. w. wprowadzają rygorystyczne dla administracji jednostek penitencjarnych zasady umieszczania skazanych w celach poniżej 3 m², a wyjątkowych przypadkach powyżej 2 m² na osobę w celi przy czym wymogiem umieszczenia jest wydanie indywidualnej decyzji o takim umieszczeniu skazanego i to na okres nie dłuższy niż 14 dni, który to okres może być przedłużony za zgodą sędziego penitencjarnego do 28 dni. W teczce osobopoznawczej powoda brak jest takiej decyzji. Nie została też tak decyzja przedłożona przez powoda. Uprawnia to do przyjęcia iż nie została przez pozwanego naruszona norma określona treścią art. 110 k.k.w. co oznacza, że jego zachowanie w tym zakresie nie nosiło znamion bezprawności. Zgodzić się bowiem należy z pozwanym, że przy określaniu powierzchni mieszkalnej celi należy stosować przepisy ogólnie obowiązujące jak art. 2 ust 1 pkt 7 ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o ochronie lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i zmianie Kodeksu Cywilnego zawierający definicję powierzchni lokalu mieszkalnego, czy art. 16 ust 4 ustawy z dnia 28 lipca 1983r. o podatku od spadków i darowizn według których powierzchnię lokalu mierzy się z uwzględnieniem takich pomieszczeń jak łazienka oraz innych pomieszczeń służącym mieszkalnemu i gospodarczym potrzebom lokatora. Twierdzenie powoda, iż od powierzchni 3 m² należy odliczyć powierzchnię kącika sanitarnego i powierzchnię zajęta przez wyposażenie celi nie znajduje uzasadnienia ani w przepisach ogólnie obowiązujących ani dotyczących warunków odbywania kary pozbawienia wolności.

Należy również, podkreślić, iż negatywne skutki niedosytu przestrzeni w celach mieszkalnych mogą być minimalizowane przez osoby pozbawione wolności poprzez udział w oferowanych przez zakład karny formach zajęć kulturalno – oświatowych czy sportowych, z czym łączy się opuszczenie celi i zazwyczaj dodatkowa aktywność fizyczna. Powód podczas pobytu w jednostce w K. jak sam zeznał nie korzystał z udziału w tych formach zajęć ale nie wskazał co było tego przyczyną, czy jego decyzja i czy toczące się przeciwko niemu inne postępowanie karne.

Dodać trzeba, iż wyposażenie celi, w której powód odbywał karę w pozwanej jednostce, było zgodne z prawem i odpowiadało warunkom przewidzianym w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 roku w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz. U z 2003 r. Nr 186, poz. 1820). Skazani mieli do swojej dyspozycji standardowy sprzęt kwaterunkowy taki jak łóżka, stoły, taborety, półki pod telewizor, półki na przybory toaletowe, szafki. Znajdujący się celi kącik sanitarny był murowany zamykany drzwiami przesuwными, wyposażony w toaletę, umywalkę i wodociągowe zasilanie zimnej wody, oddzielony był od części mieszkalnej, co zapewniało skazanym wymaganą intymność. Osadzeni mieli również regularny dostęp do środków higienicznych. Z obiektywnego punktu widzenia, każdy ze skazanych miał zatem zapewnione podstawowe potrzeby mieszkaniowe i elementarną wygodę umożliwiającą zajmowanie wspólnej celi. Osadzeni otrzymywali też regularne posiłki, co których jakości jak wynika ze zgodnych zeznań świadków K. B. i G. C. (2) nie było zastrzeżeń, a jedyne zastrzeżenia dotyczyły ich temperatury. Świadczy ci oraz powód wskazywali na znaczne zużycie sprzętów znajdujących się w celi oraz brak wentylacji w celach, a w szczególności zapachy z kącika sanitarnego. Przy ocenie wiarygodności zeznań tych świadków Sąd miał na uwadze ich subiektywną ocenę sytuacji w której obecnie pozostają, a przez to negatywne nastawienie do wszelkich ograniczeń które są ich udziałem. Mając powyższe na uwadze brak jest zatem podstaw do przyjęcia, iż przynależne powodowi dobra osobiste, w szczególności jego godność i związane z tym uprawnienie do odbywania kary pozbawienia wolności w warunkach humanitarnych i bezpiecznych, zostało w jakikolwiek sposób naruszone. Zapewniane przez jednostkę penitencjarną warunki bytowe, mimo zużycia wyposażenia celi gwarantowały osadzonym poszanowanie ogółu ich praw. Dodać należy, iż naruszeniem godności człowieka w rozumieniu kodeksu cywilnego, jest takie zachowanie, które w konkretnych okolicznościach danego przypadku naruszyłoby godność danego człowieka w powszechnym odczuciu. Subiektywne odczucia poszczególnych osób nie są tutaj wyznacznikiem. W szczególności godności osoby ludzkiej nie narusza przejściowe odczuwanie

dyskomfortu zapachów z kącika, zużyte wyposażenie skoro skazany ma zapewnione miejsce do spania, siedzenia, możliwość spożywania posiłków, załatwiania potrzeb fizjologicznych w intymnych warunkach, środki higieny osobistej oraz możliwość korzystania z codziennych spacerów.

Wskazany tok interpretacji standardów w zakresie odbywania kary pozbawiania wolności potwierdzony jest również w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowiek w S., który oceniając ewentualne naruszenie art. 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowiek i Podstawowych Wolności skłania się ku kumulatywnej ocenie warunków bytowych panujących w jednostkach penitencjarnych. Wpływ zaniżenia przypadającej na jednego osadzonego powierzchni na poszanowanie jego godność oraz prawa do humanitarnego odbywania kary badać bowiem należy uwzględniając całokształt funkcjonowania zakładów karnych. Osadzony, który ma zapewnione minimum prywatności, miejsce do spania i spożywania posiłków, możliwość uczestnictwa w zajęciach oświatowych i sportowych oraz dostateczną dzienną ilość ruchu nie powinien czuć się upokorzony ani traktowany niehumanitarnie (orz. z 6 marca 2001 r., D. przeciwko Grecji; orz. z 3 kwietnia 2001 r. K. przeciwko Wielkiej Brytanii). Wskazane warunki izolacji, nawet w połączeniu z zaniżoną powierzchnią celi, nie powinny zatem wywoływać cierpienia fizycznych ani psychicznych, na które powołuje się powód. Niedostatek powierzchni pomieszczenia celi sam w sobie nie powoduje bowiem poczucia niższości lub przygnębienia ani dolegliwości motorycznych jeśli skazany ma dostęp - tak jak miało to miejsce w przypadku powoda - do różnorodnych oferowanych przez zakład form aktywności i spędzania czasu poza celą. Dodać też należy, iż odpowiednie wydzielenie węzła sanitarnego od części mieszkalnej celi powoduje, iż zachowane są standardy intymności osadzonych i ich niezbywalnego prawa do elementarnej prywatności.

W dalszej kolejności odnieść się należy, do zarzutu powoda w przedmiocie zachowania higieny. Osadzeni w pozwanej jednostce co wynika wprost z zeznań świadków K. B. i G. C. (1) także powód, mieli zapewniony dostęp do podstawowych środków czystości, takich jak mydło czy proszek do prania. Mieli też stały dostęp do zimnej wody, oraz cotygodniowej kąpieli w łaźni. W celi były dwa czajniki do podgrzewania wody. Każda z cel wyposażona była w pełny węzeł sanitarny. W tym stanie rzeczy, zachowanie higieny, nawet w celi, a nieznacznie zaniżona, zależało tylko i wyłącznie od dobrej woli osadzonego. Dbalność o czystość osobistą jak i porządek otoczenia jest bowiem wynikiem nie tylko standardów panujących w zakładzie, ale i dobrych chęci i zaangażowania skazanych.

Jeśli chodzi o jakość, kaloryczność i temperaturę posiłków to zgodnie z art. 109 § 1 k. k. w. skazany otrzymuje trzy razy dziennie posiłki o odpowiedniej wartości odżywczej, w tym co najmniej jeden posiłek gorący. Wartość dziennej normy żywienia określa rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 września 2003r. w sprawie określenia wartości dziennej normy żywienia oraz rodzaju diet wydawanych osobom osadzonym w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz. U. Nr 167 poz. 1633 ze zm.) Powód poza gołosłownym twierdzeniem o niskiej kaloryczności posiłków i braku odpowiedniej ich temperatury nie przedstawia żadnego dowodu. Zeznania świadków zgłoszonych przez powoda K. B. i G. C. (1) są w tym zakresie rozbieżne.

Reasumując podkreślić należy, iż powód nie wykazał, aby podczas pobytu w zakładzie (...)zostało naruszone jakiegokolwiek jego dobro osobiste, w szczególności godność oraz prawo do humanitarnego odbywania kary pozbawienia wolności. Na marginesie tylko należy dodać, że powód jest recydywista penitencjarnym. Karę pozbawienia wolności odbywa już po raz trzeci. Gdyby dolegliwości opisywane przez niego w pozwie związane z odbywaniem kary pozbawienia wolności były rzeczywiście tak duże jak twierdzi, to podjął by starania aby nie naruszać obowiązującego porządku prawnego skutkującego kolejnym skazaniem, a co się z tym wiąże osadzeniem w Zakładzie (...), w który przychodzi mu odbywać karę w jego ocenie w warunkach niehumanitarnych. Zasadne jest w tej sytuacji stanowisko pozwanego, że roszczenie powoda jako z art. 5 k.c. nie powinno być uwzględnione.

Wobec powyższego, brak jest podstaw do przyjęcia odpowiedzialności strony pozwanej na podstawie art. 417 k.c. W tym stanie rzeczy, powództwo jako niezasadne, podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu orzeczono po myśli art. 98 k.p.c. w związku z § 11 ust 1 pkt 25 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tj Dz. U. z 2013r. poz. 461 wyciąg)

Okoliczność zwolnienia od kosztów sądowych nie zwalnia strony zgodnie z art. 108 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz. U. z 2010r Nr 90 poz. 594 zez zm.) od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi. Obciążając powoda należnymi stronie wygrywającej kosztami zastępstwa procesowego Sąd miał na uwadze to, że jest on osobą, młodą ma zaledwie 30 lat , posiada wyuczony zawód tokarza i ma duże możliwości podjęcia pracy po opuszczeniu Zakładu (...).